

L'entrevista
Francesco Tonucci Pedagóg italià. Impulsor de la Ciutat dels Nens

Xavi Tedó

“Avui un nen no té cap moment per estar sol”

Quina és la funció de la Ciutat dels Nens?

Els consells de nens permeten als nens opinar sobre com volen les ciutats. El projecte es va endegar el 1991 i ja s'hi han adherit més de cent ciutats. En totes, els alcaldes dediquen molt temps a discutir les seves propostes. Així, la infància entra en política.

Quines són les demandes que fan als alcaldes?

Que hi hagi menys cotxes, perquè ocupen el seu espai. L'espai públic està desapareixent de les ciutats per culpa dels cotxes, que impedeixen que els nens puguin jugar al carrer. Volen reduir el poder dels vehicles. A Asti (Itàlia), un nen es va queixar que hi havia massa aparcaments i que no podien jugar, i va proposar destinar la meitat de l'espai als cotxes, i l'altra, als nens. L'alcalde es va posar a riure i em vaig enfadar, perquè el nen reivindicava el dret a jugar. Als nou anys el nen va fer una afirmació brillant: “Sé que per al meu pare o l'alcalde jo no valc més que un cotxe, però vull que em tractin igual”. Els nens ens ajuden a veure-hi en l'absurditat en què vivim.

Parli'm d'alguna demanda que hagi prosperat.

A Roma es prohibia jugar als espais públics, però la Convenció dels Drets dels Nens diu que es pot jugar, i l'alcalde va rectificar i en un any ja s'hi podia jugar.

Per què s'oposa als parcs infantils?

Els nens no demanen espais reservats per a ells, perquè tampoc els agrada estar a la seva habitació. Volen viure a prop nostre amb autonomia. Els parcs infantils no són útils, perquè han d'estar vigilats pels seus pares i perquè l'espai sempre és igual. Un nen no hi tornarà fins que no sigui pare. No és un espai que creixi amb ell, no és un espai real.

¿El principal error dels pares és que sobreprotegeixen els seus fills?

Avui un nen no té cap moment per estar sol. Ara un nen no pot equivocar-se, fer-se mal o arribar. Això té un valor negatiu per a la seva educació i en pagarem un cost social molt alt. Ho fem de bona fe, però els exposem a un risc més gran que acaba explotant a l'adolescència.

Quins són aquests riscos?

Un nen mai és un aspirant a suïcida. No poder viure experiències que només es poden viure sense el control dels adults significa acumular desitjos de risc. El primer dia que un nen té les claus de casa o una moto pot acabar malament. El consum de drogues i els suïcides en són la conseqüència. La frustració és necessària. Si

PERE VIRGILI

PERFIL Francesco Tonucci (Fano, 1940) és un dels pedagogs més reconeguts. Sota el pseudònim *Frato* ha caricaturitzat durant dècades l'educació que reben els nens per part dels pares i de l'escola. Ara ha recopilat aquestes vinyetes a *40 anys amb ulls de nen* (Editorial Graó). Ferm defensor de l'autonomia dels infants, a principis dels noranta va impulsar el projecte Ciutat dels Nens, on els més petits exposen les seves demandes als alcaldes.

els pares segueixen sent els seus sindicalistes denunciant fins i tot l'escola que els suspèn, els nens agafen molts més riscos.

L'autonomia és la solució?

No pots acompanyar el nen sempre fins davant de l'escola o regalar-li un mòbil amb el pacte de no apagar-lo mai, que encara el fa més esclau. Els dispositius amb què els pares els segueixen des de l'ordinador augmenten la por dels pares perquè l'adult s'hi acostuma. El pare té por contínuament i el nen sap que està controlat, creix sabent que els pares no confien en ell i ell no confiarà en si mateix. És trist i perillós. Els nens que van sols a l'escola són menys d'un 10% a Roma.

Per això ha promogut el camí escolar?

Hem fet un manual perquè els nens vagin sols a l'escola, i en moltes ciutats grans funciona. La dificultat principal és la por que provoquen els mitjans, perquè la criminalitat va baixant, però la por augmenta. La gent viu espantada i incrementa els mecanismes de defensa. Un pare que s'arrisqui a deixar sol el seu nen tindrà menys por que un que el té controlat amb un dispositiu. Cal preparar els recorreguts amb els nens, veure els perills, posar-hi alguna persona que estigui a l'aguait i que els comerciants també col·laborin. I sobretot que l'administració ho vegi com una inversió, perquè es reduirà la circulació de cotxes.

Ha triomfat, la iniciativa?

En una escola d'un barri de Roma, un 80% dels nens de primària hi van sols i arriben un quart d'hora abans per jugar. Adquireixen actituds madures. El millor regal per a un nen és deixar-lo anar sol a l'escola.

No se'ls deixa ser nens?

Els nens no poden jugar i els anys

“Un nen mai és un aspirant a suïcida. El millor regal que li pots fer és deixar-lo anar sol a l'escola”

més importants per a un nen són els primers. Freud deia que l'any més important de la seva vida va ser el primer. I ho és per a tothom. El sociòleg xilè José Brunner diu que abans d'entrar a l'escola un nen desenvolupa un 80% de les capacitats de tota la seva vida. I això s'aprèn jugant.

Què significa jugar?

Sortir de casa i buscar amics i amb ells viure una experiència suficientment lliure. Quan això passa, el nen arriba a casa i ho explica als pares. Els pares i els mestres diuen que els nens no expliquen mai res, i és un símptoma molt preocupant. Viuen tota la vida amb adults al costat. Cal deixar que els nens visquin alguna cosa que mereixi la pena que sigui explicada.

Tampoc se'ls escolta.

Cal fer-ho. Necessitem la seva ajuda, perquè estem destruint el món. La Convenció dels Drets dels Nens diu que els nens tenen dret a expressar la seva opinió cada cop que es prenen decisions que els afecten. L'escola ha d'escoltar els nens. S'haurien de tancar les que no tinguin en compte les seves opinions.

EN SÍNTESI

Salvar bancs?

Marçal Sintés

La crisi de les hipoteques subprime, les hipoteques concedides sense prou garanties, que es venien i venien com a producte per a la inversió, ha suscitat un debat de fons, un debat que no és nou en absolut i que, com tants d'altres, enfronta l'ortodòxia doctrinal, d'una banda, amb el realisme, de l'altra. M'explico. El daltabaix ha empès els Estats Units a rescatar la banca Bear Stearns, que ha anat a parar a mans de JP Morgan a preu de saldo. A l'altra banda de l'Atlàntic, el govern britànic decidia nacionalitzar el Northern Rock. És probable que pròximament algunes altres entitats amb els balanços corromputs per hipoteques porqueria tinguin problemes gravíssims. Davant d'aquest panorama, ¿què han de fer els poders públics?, ¿fins a quin punt els diners de tots han de destinar-se a salvar entitats privades que s'han equivocat, que han jugat massa fort, que no han mesurat bé el risc que assumien?, ¿és acceptable la socialització de les pèrdues a què van unides aquestes intervencions? Les mateixes preguntes o similars es podrien formular respecte als ciutadans que han contret hipoteques que ara no poden pagar. El que ocorre és que el dilema no ho és del tot, en el sentit que les conseqüències de no actuar esdevindrien tan catastròfiques —per als bancs, l'economia, els ciutadans afectats i, en definitiva, el conjunt de la societat— que realment no hi ha elecció. En canvi, el que no sols és possible sinó del tot recomanable és, en primer lloc, no fer més del que sigui estrictament necessari i, en segon, posar en marxa reformes, en el sentit de més transparència i control del sistema, que impedeixin que es reproduïxin situacions com la que s'està vivint en l'actualitat.
m.sintes@hotmail.com